

MILJÖTILLSTÅND

Beslut nummer Diarienummer

ÅMH-Pn 27/13 2012-0600

Beslutsdatum

13.11.2013

Sökanden

Ålands Fiskförädling Ab

AX-22710 Föglö

Ärende

Ålands Fiskförädling Ab ansöker om miljötillstånd för omstrukturering av befintlig fiskodling. Omstruktureringen avser flytt av odlingsanläggning vid Landholmsudden (Stenkil), Prestgården by till söder om Trutlagnen i Hastersboda by, Föglö kommun. Ansökan avser också en utökning av odlingskapaciteten.

Den i ansökan avsedda verksamheten är tillståndspliktig enligt:

- 10 § landskapslag (2008:124) om miljöskydd, miljöskyddslagen,
- 6 kap. 16 § a punkten vattenlag (1996:61) för landskapet Åland, vattenlagen.

Beslut

Miljötillstånd

ÅMHH beviljar med stöd av 17 § 1 mom. miljöskyddslagen Ålands Fiskförädling Ab miljötillstånd för flytt av odlingsanläggning till ny plats söder om Trutlagnen, Hastersboda by, Föglö Kommun, i enlighet med karta i bilaga 2.

Ansökan om utökad verksamhet avseende odling upp till en årsproduktionen motsvarande ca 400 ton avslås.

Giltighet

Detta tillstånd gäller till och med 31.12.2023 under förutsättning att tillståndshavaren innehar laglig rätt till de för fiskodlingsverksamheten nödvändiga vattenområdena.

Ansökan om förnyat tillstånd ska lämnas till ÅMHM senast 01.07.2023. En förutsättning för att fortsatt tillstånd för fiskodlingsverksamheten ska ges är att bästa tillgängliga teknik används. Till ansökningarna ska fogas en konkret plan för hur verksamheten ska utvecklas för att minska belastningen på vattenområdet.

Tillståndshavaren ska inkomma med en ansökan om revidering av tillståndsvillkor senast 01.07.2018. Ifall ansökan om revidering av tillståndsvillkor inte görs inom den föreskrivna tiden förfaller tillståndet i enlighet med 21 § 2 mom. e punkten miljöskyddslagen.

Ersättning

ÅMHM har prövat frågan om ersättning enligt 7 kap. 8 § vattenlagen. Myndigheten konstaterar att nedanstående tillståndsvillkor utgör sådant skydd att verksamheten inte kommer att orsaka sådan skada som ligger till grund för ersättning enligt 7 kap. 4 och 6 §§ i vattenlagen.

Miljökonsekvensbedömning

ÅMHM har övervägt behovet av miljökonsekvensbedömning i enlighet med 2 och 3 §§ i landskapsförordning (2006:86) om miljökonsekvensbedömning. Till underlag för detta beslut krävs inte en miljökonsekvensbedömning.

Villkor och föreskrifter

Tillståndshavaren ska följa nedanstående villkor och föreskrifter utfärdade med stöd av 24 och 26 §§ miljöskyddslagen samt 4 kap. 7 § vattenlagen:

1. När fiskodlingsverksamhet inleds vid den nya odlingsplatsen vid Trutlagnen i Hastersboda ska platsens förhållanden vara utredda och kända. Bottenprovtagning avseende sedimentprov och bottenfaunaundersökning ska utföras senast under första odlingssäsongen.
7 § och 26 § e punkten miljöskyddslagen
2. Verksamhetens totalbelastning till vattenmiljön vid Trutlagnen får uppgå till maximalt 1063 kg fosfor och 8718 kg kväve årligen.
Med totalbelastning avses den mängd kväve och fosfor som binds i den producerade fiskens årliga tillväxt subtraherat från den totala mängden kväve respektive fosfor i det foder som årligen används.
24 § a punkten miljöskyddslagen
3. Vid vinterförvaring av fisken vid Stenkil skall utfodringen minimeras och fodrets innehåll av fosfor och kväve subtraheras från ovanstående gränsvärdet för Trutlagnen så att den totala belastningen till vattenmiljön i det Södra Saltsjöområdet inte överskrids.

Vid odling av sättfisk vid Stenkil får totalbelastningen till vattenmiljön uppgå till maximalt 367 kg fosfor och 3010 kg kväve årligen, vilket motsvarar ca 70 ton tillväxt. Vid sättfiskodling ska belastningen subtraheras från belastningen vid Trutlagnen så att den totala belastningen till vattenmiljön i det Södra Saltsjöområdet inte överskrids.

Med totalbelastning avses den mängd kväve och fosfor som binds i den producerade fiskens årliga tillväxt subtraherat från den totala mängden kväve respektive fosfor i det foder som årligen används.

24 § a punkten miljöskyddslagen

4. Tillståndshavaren ska så långt det är möjligt införskaffa information om fodrets ursprung och framställning för att på så sätt försäkra att det framställts på ett miljömässigt godtagbart sätt.

7 § miljöskyddslagen

5. Tillståndshavaren ska sträva till att minska belastningen på vattenområdet som verksamheterna ger upphov till och vid den dagliga skötseln noggrant beakta miljöskyddsaspekter. Tillståndshavaren ska tillämpa bästa tillgängliga teknik som enligt gängse branschkriterier är ekonomiskt möjligt samt kontinuerligt sköta och underhålla anläggningarna så att minsta möjliga miljöförorening och störning av närliggande bebyggelse uppstår. Tillståndshavaren ska sträva till att minska foderkoefficienten och använda foder med minsta möjliga fosfor- och kväveinnehåll.

4 kap. 7 § 2 mom. vattenlagen, 4 § miljöskyddslagen

6. Odlingsplatsens djupförhållanden ska vara sådana att platsen fyller kraven i 3 § landskapsförordning (2007:57) om odling av regnbågslax och lax i havet.

Odlingsplatsens lokalisering meddelas ÅMHM och Trafikverket med kopia av karta eller utdrag ur sjökort där platsen för fiskodlingarna framgår samt där koordinater för fiskodlingsanläggningarna anges.

3 § landskapsförordning (2007:57) om odling av regnbågslax och lax i havet

7. Tillståndshavaren ska hålla fiskodlingsanläggningarnas konstruktioner och anordningar i sådant skick och förankra dem så att de hålls på den avsedda platsen och inte stör sjötrafiken eller förorsakar det övriga nyttjandet av vattendraget sådan skada som kan undvikas.

För att trygga sjötrafiken i anläggningarnas närhet ska konstruktionerna utmärkas på ett av Trafikverket godkänt sätt.

4 kap. 4 § vattenlagen

8. Kemikalier ska hanteras och användas så att eventuellt spill eller läckage inte kan nå avlopp, luft, mark eller vatten eller på annat sätt förorena miljön eller orsaka olägenhet utöver vad deras faktiska bruk föranleder.

Kemikalier som används inom verksamheten ska antecknas i driftjournal enligt föreskrift 11.

All personal som kommer i kontakt med kemikalier ska känna till kemikaliernas huvudsakliga egenskaper och hur de ska hantera eventuella olyckor. Svenskspråkiga skyddsinformationsblad för de använda kemikalierna ska finnas lätt tillgängliga. Utrustning för uppsamling av eventuellt spill eller läckage ska finnas tillgängligt på anläggningen.

I verksamheten får endast sådana medel och kemikalier användas som är tillåtna enligt landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier (1990:32).

Tvätt och färgning av kassar ska ske med minsta möjliga negativa påverkan på miljön och bör i mån av möjlighet helt undvikas.

4-5 §§ och 24 § e punkten miljöskyddslagen, 4 kap. 7 § 1 mom. vattenlagen

9. Avfallshanteringen ska följa landskapslagen om renhållning (1981:3) och gällande kommunala föreskrifter samt skötas så att miljöförorening och olägenhet för människors hälsa förhindras. Följande prioritetsordning ska iakttas för hantering av det avfall som uppstår i verksamheten: förebyggande, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning, annan återvinning såsom exempelvis energiåtervinning samt bortskaffande.

Fodersäckar och ensilageplast ska lämnas hos godkänd mottagare.

All hantering av död fisk ska ske slutet för transport till godkänd anläggning för kompostering eller motsvarande godkänd anläggning enligt krav för behandling av animaliskt kategori III avfall, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel. Hanteringen ska redovisas i driftjournal enligt föreskrift 11.

8a - 8f §§ landskapslag (1998:91) om renhållning

10. Om fisken i anläggningarna konstateras eller misstänks ha en smittsam sjukdom som kan överföras från ett djur till ett annat eller en smittsam sjukdom som inte allmänt förekommer, ska sökanden underrätta ÅMHM och landskapsveterinären vid Ålands landskapsregering samt vidta nödvändiga åtgärder.

Om avfall i form av död fisk uppkommer vid bekämpning av sjukdom ska avfallet behandlas i en av myndigheterna godkänd anläggning för behandling av animaliskt avfall med risk för smitta. Avfallet klassas då som animaliskt kategori II avfall, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska

biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel.
Hanteringen ska redovisas i driftjournal enligt föreskrift 11.
4 kap. 4 § vattenlagen

11. För kontroll av verksamheternas miljökonsekvenser ska en driftjournal föras. I journalen ska finnas uppgifter om:

- foderleverantör samt företagsmärkning
- mängden använt foder och dess innehåll
- de mängder fisk som tillförts odlingarna samt bortförts från dem
- hantering av död fisk enligt villkor 9 och 10
- förekomst av eventuella fisksjukdomar och behandling av dem samt fiskens medicinering och dödlighet
- använda kemikalier, inköp, förbrukning och lagerhållning
- typ och mängd avfall samt avfallets mottagare
- andra nödvändiga uppgifter om verksamheten

Journalen ska bevaras 10 år vid anläggningen och kunna uppvisas vid inspektion. Ett årssammandrag av driftjournalen ska årligen lämnas till ÅMHHM inom februari månad följande år på en för detta ändamål uppgjord blankett.

Tillståndshavaren ska på begäran av ÅMHHM uppge nödvändiga uppgifter och utredningar för kontroll av skötseljournalens tillförlitlighet.

26 § miljöskyddslagen, 7 § fiskodlingsförordningen

12. Tillståndshavaren ska på egen bekostnad låta utföra kontroller av fiskodlingarnas inverkan på vattendraget, inverkan på fiske och fiskbestånden på ett av myndigheten godkänt sätt. Kontrollerna kan utföras som samkontroll tillsammans med de andra kontrollskyldiga i området enligt det gemensamma miljökontrollprogrammet för fiskodlingarna på Åland. Om tillståndshavaren inte utför kontrollerna inom detta program ska ett förslag till alternativt program lämnas in till ÅMHHM inom två månader efter det att detta beslut vunnit laga kraft.

Om resultaten av observationerna ger anledning därtill kan kontrollprogrammet senare ändras i samråd med ÅMHHM eller i enlighet med 26 § 4 mom. miljöskyddslagen.

Resultaten av observationerna ska inlämnas till ÅMHHM och Föglö kommun. Dokument och resultat från kontrollprogrammet ska bevaras vid anläggningarna och kunna uppvisas för tillsynspersonal.

26 § miljöskyddslagen

13. Tillståndshavaren ska utse en ansvarig person som har den kunskap som krävs för att övervaka anläggningarna så att miljötillståndet följs.

Personens namn och kontaktuppgifter ska meddelas till ÅMHHM. Vid byte av ansvarig person ska uppgifterna uppdateras.

7 § miljöskyddslagen

14. Tillståndshavaren är skyldig att kontrollera, utreda och redovisa verksamhetens miljökonsekvenser vid avslutande av verksamhet. Meddelande om avveckling ska göras till ÅMHHM, som kan besluta om sådana undersökningar, åtgärder och försiktighetsmått som krävs vid avveckling av verksamheten.

24 § d punkten miljöskyddslagen

Beslutsmotiveringar

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHHM) konstaterar, efter att ha prövat förutsättningarna för tillstånd, att verksamheterna med iakttagande av de i tillståndet givna tillståndsvillkoren är förenlig med miljöskyddslagen och den lagstiftning som nämns i 10 § i samma lag. Vid avgörandet har myndigheten även beaktat förutsättningarna som gäller för verksamhetsutövaren enligt 7 § miljöskyddslagen. De villkor och föreskrifter som fastställts i beslutet har utformats så att ändamålet nås med minsta möjliga negativa miljöpåverkan utan att denna miljöhänsyn blir oskälig enligt 4 § miljöskyddslagen.

Tillståndets giltighet

Enligt 4 kap. 1 § vattenlagen ska vattenfarlig verksamhet utövas så att ändamålet med verksamheten nås med minsta skada och olägenhet utan att kostnaderna för dessa hänsyn medför att verksamheten omöjliggörs. Av förarbetena till vattenlagen framgår att övergödning är ett av de största vattenvårdsproblemen i saltsjön. Myndigheten konstaterar att fiskodling innebär ett nettotillskott av närsalter till vattnet. Även om fiskodlingens bidrag till Östersjöns totala övergödningssproblem är relativt litet, är det ur ett åländskt perspektiv det största enskilda bidraget. Myndigheten konstaterar med utgångspunkt i detta att det är skäligt att tillståndet tidsbegränsas och omprövas med 10 års intervall och att villkoren däremellan revideras efter 5 år för att begränsa fiskodlingsverksamhets belastning på vattenmiljön enligt 24 § miljöskyddslagen och i enlighet med vad som stadgas i 4 kap. 7 § vattenlagen. Tillstånd har tidigare tidsbegränsats till 5 år men en giltighetstid på 10 år med villkorsrevidering efter 5 år försämrar inte miljöskyddet medan det däremot ger verksamhetsutövaren bättre förutsättningar att investera i miljöförbättrande teknik.

Flyttning av plats samt anhållan om utökad verksamhet

Ålands Fiskförädling Ab anhåller om tillstånd att flytta odlingsanläggningen i Stenkil vid Landsholms udden i Prestgården by, till ny plats söder om Trutlagnen, Hastersboda by, bägge i Föglö. Sökanden innehar nyttjanderätt till bägge vattenområden enligt arrendeavtal.

Vid etablering av en ny odlingsplats är det viktigt att utreda utgångsläget, dvs vad man har för status på sediment och bottenfauna då verksamheten inleds. ÅMHM har därför i villkor 1 ställt krav om nödvändiga förundersökningar enligt e punkten 24 § miljöskyddslagen. Detta är väsentligt för att senast i det skede verksamheten avslutas kunna jämföra eventuell påverkan på platsen i förhållande till utgångssituationen. Enligt d punkten i ovan nämnda paragraf kan prövningsmyndigheten ställa villkor om åtgärder vid avslutande och för att kunna avgöra eventuellt saneringsbehov i samband med avveckling behöver utgångsläget vara klarlagt.

Ansökan avser också en utökning av odlingskapaciteten från ca 200 ton till ca 400 ton. Den gamla platsen vid Stenkil kommer därefter att nyttjas primärt för vinterförvaring samt eventuellt för sättfiskodling. Enligt 5 kap. 9 § 2 mom. vattenlagen får ny eller ändrad verksamhet komma till stånd i vattenområdet endast om det visas att åtgärden eller verksamheten inte kan bidra till ökad övergödning i området eller att förbättringsöverskott utnyttjas. Omstruktureringar och flyttningar av fiskodlingsenheter är möjligt inom samma vattenområde utan att förbättringsöverskott utnyttjas så länge den totala belastningen av övergödande ämnen inte ökar inom det berörda vattenområdet. På grund av verksamhetens natur, att tillföra näringsämnen direkt till vattenmiljön var överskottet idag inte kan renas med rimliga medel, innebär det att näringsämnestillförseln bidrar till ökad övergödning. Sökanden har inte föreslagit eller påvisat någon särskild metod för hur verksamheten kan utföras utan att bidra till ökad övergödning. Följaktligen är det enligt gällande lagstiftning inte möjligt att bevilja tillstånd till utökad verksamhet som leder till att ökade mängder näringsämnen tillförs till saltsjön.

Odlingsplatsens lokalisering och lämplighet

För att utföra ett vattenföretag krävs enligt 2 kap. 2 § i vattenlagen rätt eller rådighet över vattenområdet och enligt 2 kap. 3 § vattenlagen råder den som äger en fastighet över det vatten som finns där, om inte annat följer av bestämmelserna i vattenlagen. Med ägare enligt 3 § jämfälls den som har ständig besittningsrätt till en fastighet. Vattenområdet vid Trutlagnen är

samfällt vattenområde. Sökanden besitter genom arrendeavtal det för verksamheten erforderliga vattenområdet.

Enligt 4 kap. 6 § vattenlagen får vattenfarlig verksamhet endast utövas på plats eller platser där minsta möjliga olägenhet för vattenmiljön uppstår och där förutsättningarna finns eller kan skapas för det slags verksamhet som är i fråga, utan att oskäligt högre verksamhetskostnader uppstår till följd av platsvalet. ÅMHM konstaterar att forskning visat att kuststräckor med goda förutsättningar för fiskodling vanligen har en hög vattenomsättning. Hög vattenomsättning medför att utspädningen är stor och att eventuella övergödningseffekter är svåra att mäta i odlingens närhet. Vid en bra lokalisering får man således små lokala effekter, men ett generellt tillskott av närsalter till havet.

Enligt bilaga 1 i landskapsförordning (2007:57) om odling av regnbåglax och lax i havet, fiskodlingsförordningen, är den nya odlingsplatsen utanför Trutlagren lokaliserad i ett område som klassas som yttre vattenområde med hög vattenomsättning. Platsen måste uppfylla kraven i fiskodlingsförordningen, bl.a. avseende vattendjup om minst 10 m. ÅMHM har därför i villkor 6 ställt krav om nödvändiga förundersökningar och sonderingar avseende vattendjup som måste göras vid slutlig lokalisering för att fylla kraven om minsta vattendjup enligt fiskodlingsförordningen. Likaså måste odlingsanläggningen förankras och placeras så att den inte utgör ett hinder för sjöfart. Enligt villkor 6 ska Trafikverket meddelas om platsen samt enligt villkor 7 ska anläggningarna hållas i skick samt vara förankrade så att de inte flyttar sig eller utgör olägenhet för samfärdsel enligt 4 kap. 4 § vattenlagen.

Platsen är belägen i ett ”sund” eller stråk i nord – sydlig riktning med förväntad god vattenomsättning. Dock är platsen också belägen nära holmar och grundare mellanskärgårdsområden som under perioder med t ex svaga vindar kan påverkas lokalt av utsläppen från fiskodlingen. Platsen får en beräknad exponeringsgrad om ca 17 och klarar därmed med god marginal kriteriet om en exponeringsgrad högre än 6, enligt ovanstående förordning. För platsen har inte något öppenhetsvärde beräknats p.g.a. platsens uppenbart öppna läge. Därtill anger fiskodlingsförordningen att någondera av ovanstående parametrar ska uppfyllas. Då exponeringsgraden är tillräcklig är öppenhetsvärdet inte nödvändigt.

Enligt de bottenfaunaundersökningar som utförts vid Stenkil inom ramen för fiskodlingens gemensamma kontrollprogram under åren 2011 och 2012 klassificeras resultaten som stor påverkan på bottenfauna och vattenmiljö. Proverna visar på tydligt lägre BQI (Benthic Quality Index), artantal, abundans och biomassa, vilka alltså påvisar stor påverkan av verksamheten

på bottenfaunan. Platsen har också ackumulationsbotten. Resultaten påvisar nödvändigheten av att minska belastningen vid Stenkil, Landsholms udden, och byta till en mera lämpad odlingsplats med bättre vattenomsättning. Platsen vid Stenkil är inte heller längre godkänd för odling av slaktfisk då den är belägen i inre vattenområde enligt fiskodlingsförordningen och kravet är att den ska ligga minst 200 m utanför inre vattenområde. Förordningen gäller dock inte för odling av sättfisk.

Målsättningen med fiskodlingsförordningen är att de inre strandnära odlingsplatserna ska flyttas till mer lämpliga odlingsplatser med högre vattenomsättning. Flyttning av Ålands Fiskförädlings odlingsenhet vid Stenkil till den nya odlingsplatsen utanför Trutlaggen är förenligt med fiskodlingsförordningen. Vid högre vattenomsättning blir belastningen av övergödande ämnen mer utspridd och den lokala påverkan mindre.

Verksamhetens belastning

Myndigheten konstaterar att en minskning av belastningen från fiskodlingsverksamhet med dagens teknik i huvudsak kan uppnås genom att minska mängden genom fodret tillförda närsalter till vattnet. Hur stor belastningsminskningen kan bli begränsas dock av vilka krav på närsalter fisken har för bibehållen tillväxt och välmående, utfodringsteknik samt av de foder som finns tillgängliga på marknaden. Med beaktande av att odlingen kan medföra viss negativ inverkan på vattenmiljön har totalbelastningen av kväve och fosfor till vattenmiljön beräknats och ställts som villkor 2 och 3 i miljötillståndet så att förutsättningar för tillstånd enligt 4 kap.1, 2, 4, 7 §§ vattenlagen, 5 kap. 9 § vattenlagen ska föreligga.

ÅMHM bedömer att tillståndsvillkoren är ändamålsenliga för att uppnå tillräckligt miljöskydd enligt 4 kap. vattenlagen och för att bestämmelserna om vattenkvalitet i 5 kap. 9 § vattenlagen ska vara uppfyllda. Beräkningen av belastningen har utgått från genomsnittliga värden av fodrets innehåll av kväve och fosfor, samt bedömningen att bästa tillgängliga teknik som enligt gängse branschkriterier är tillämplig används. Myndigheten har uppskattat den genomsnittliga foderkoefficienten (FK) till 1,15. Vid beräkningarna har myndigheten utgått från att fodret innehåller i genomsnitt 0,80 % fosfor och 6,1 % kväve samt att fisken binder 0,4 % fosfor och 2,75 % kväve. I bedömningen har såväl fiskens välmående, miljömässiga aspekter samt uppgifter i ansökan beaktats.

Om tillståndshavaren odlar enligt ovanstående beräkningar innebär det att bolaget kan odla cirka 204 ton regnbåglax med en teoretisk belastning motsvarande 1063 kg fosfor och 8718 kg kväve. Jämfört med tidigare

tillstånd är det en ökad produktion med ca 20,2 ton med minskad specifik belastning och utan ökning av utsläpp till vattenmiljön.

Den i havet utsläppta specifika belastningen får enligt fiskodlingsförordningen inte överskrida 6 gram fosfor och 50 gram kväve per kilogram producerad fisk. Enligt myndighetens beräkningar blir den specifika belastningen 5 gram fosfor och 43 gram kväve per kilogram producerad fisk om bästa tillgängliga foder och teknik tillämpas.

Tabell 1. Myndighetens beräkningar av teoretisk och specifik belastning för Trutlaggen.

	<i>Fosfor (kg)</i>	<i>Kväve (kg)</i>
Villkor för tillåtet närsaltsinnehåll i fodret	1880	14340
Tillåtet närsaltsinnehåll ger max. fodermängd	235000	235082
Fodermängd ger fisktillväxt (med FK 1,15)	204348	204419
Totala mängden näringsämnen som binds i fisken	817	5622
<i>Teoretisk belastning</i>	<i>1063</i>	<i>8718</i>
<i>Specifik belastning</i>	<i>0,005</i>	<i>0,043</i>

Om det i samband med tillsyn, revidering av villkor eller förnyande av tillstånd senare framgår att belastningen lokalt blir för stor så måste villkor 2 och 3 omprövas och näringsmängderna kan justeras.

ÅMHM konstaterar vidare att det foder som används vid fiskodling i Östersjön i huvudsak består av råvaror från fisk. Fiskodling innebär därmed en indirekt påverkan på ekosystemen, varför myndigheten anser att det är skäligt att sökanden i enlighet med kravet i 7 § miljöskyddslagen ska ha tillräcklig kunskap om verksamheternas miljöpåverkan och kravet i 4 § miljöskyddslagen på förebyggande av skada därav. Sökanden ska därför enligt villkor 4, så långt det är möjligt, begära in uppgifter från leverantören om att fångst och tillverkning har skett enligt gällande lagar, överenskommelser och enligt miljömässigt godtagbara metoder och principer.

Enligt 4 kap. 7 § 1 mom. vattenlagen ska den som utövar eller ämnar utöva vattenfarlig verksamhet vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar samt iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan krävas för att förebygga eller avhjälpa risk för försämring av vattenkvaliteten. Omfattningen av åliggande enligt 4 kap. 7 § 1 mom. ska bygga på tekniskt bästa möjliga lösning som är ekonomiskt möjlig för den typ av verksamhet som är ifråga. Exempelvis finns idag olika tekniska hjälpmedel för övervakning och styrning av utfodring. Villkor 5 ställs i syfte att tillgodose kraven på bästa tillgängliga teknik enligt miljöskyddslagens 4 § och 4 kap. 7 § 2 mom. vattenlagen.

Kemikalier och avfallshantering

Kemikalier ska hanteras så att de inte kan förorena mark, luft eller vatten enligt miljöskyddslagens 4 och 5 §§. Med stöd av e punkten 24 § miljöskyddslagen och 4 kap. 7 § vattenlagen utfärdar ÅMHM villkor 8 om hantering av kemikalier inom verksamheten. Exempelvis finns idag tekniska alternativ till färgning av odlingskassar med anti-foulingmedel.

Villkor 9 reglerar hantering av avfall som uppkommer i verksamheten och ska enligt 3b § landskapslag (1981:3) om renhållning beaktas prioritetsordningen förebyggande, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning, annan återvinning (t.ex. till energi) samt bortskaffande.

Olika typer av avfall ska insamlas, sorteras och hållas avskilda från varandra i alla skeden av hanteringen, i den mån det är nödvändigt för att förebygga hälso- och miljörisker samt ordna avfallshanteringen på ett ändamålsenligt sätt enligt 8c § renhållningslagen. Vidare ska enligt samma lag allt avfall separeras och återvinnas om det är tekniskt möjligt. Enligt renhållningslagens 8 d § får olika typer av farligt avfall inte spädas ut eller blandas sinsemellan eller med annat avfall eller andra ämnen, utom i det fall det är nödvändigt för återvinning eller bortskaffande av avfallet och det kan göras utan att orsaka skada eller fara för människors hälsa eller miljön.

Villkor 10 reglerar hantering vid konstaterande av sjukdomsutbrott i odlingen och hur verksamhetsutövaren ska förfara så att smittspridning begränsas och risk för spridning av smitta till vild fisk minimeras. Villkoret ges med stöd av vattenlagen 4 kap. 4 § för att tillgodose att verksamhetens risk för påverkan på fiskbestånd och fiske minimeras.

Egenkontroll

Enligt 1 kap. 1 § vattenlagen ska vatten och vattenområden inom landskapet användas på det sätt som bäst gagnar en uthållig utveckling. Ytvatten samt ekologiska förhållanden i saltsjön ska nyttjas, skyddas och vårdas så att en uthållig utveckling gagnas och så att där kan finnas sådana växt- och djursamhällen, som i huvudsak utgör naturliga inslag i dessa naturmiljöer.

Verksamhetsutövaren ska enligt 7 § miljöskyddslagen ha tillräcklig kunskap om verksamhetens miljöpåverkan och om möjligheterna att förebygga och begränsa dess negativa miljöpåverkan. Ett stöd för detta är egenkontroll av verksamheten. ÅMHM föreskriver med stöd av 26 § miljöskyddslagen i föreskrift 11 att verksamhetsutövaren ska föra dagbok över verksamheten samt sammanställa uppgifterna till en lättfattlig årsrapport som ska skickas in till tillsynsmyndigheten.

Recipientkontroll

Föreskrift 12 syftar till att klargöra verksamhetsutövarens ansvar för egenkontroll i enlighet med miljöskyddslagens 26 §. Kontroll av odlingarnas miljöpåverkan sker inom ramen för det av Ålands landskapsregering godkända, gemensamma miljökontrollprogrammet för de åländska fiskodlingarna från 1993, vilket reviderats år 2002 och 2007. Under senaste revideringen gjordes en helhetlig provtagningsplan för åren 2008-2013 och nu är en ny revidering förestående. Enligt befintlig plan sker provtagning årligen vid samtliga fiskodlingsenheter där verksamhet bedrivs.

Ansvarig person

En ansvarig person med den kunskap som krävs för att övervaka anläggningarna och att miljötillståndet följs måste enligt föreskrift 13 finnas för att fylla kravet på verksamhetsutövarens organisation i miljöskyddslagens 7 §.

Avslutande av verksamhet

På grund av svårigheter att i samband med prövningen bedöma omfattningen av påverkan på miljön och därmed behov av eventuella åtgärder vid avslutande av verksamhet utfärdas inget villkor för detta. Om tillståndet inte innehåller tillräckliga bestämmelser för avslutande kan ÅMHM enligt 34 § miljöskyddslagen besluta om dylika åtgärder i samband med eller efter avslutande. Med villkor 14 avses att verksamhetsutövaren vid avslutande av verksamheten ska ansöka om tillstånd för avslutande för att myndigheten ska kunna göra en bedömning av huruvida det behövs undersökningar, saneringsåtgärder eller andra försiktighetsåtgärder i samband med avslutandet.

Sammanfattande motivering

ÅMHM konstaterar att kravet på sökandens rätt till de erforderliga vattenområdena är uppfyllda och att platserna som avses i ansökan lämpar sig för fiskodlingsverksamhet i den omfattning som anges i tillståndsvillkoren ovan. Vidare konstaterar myndigheten att ovan ställda villkor utgör ett sådant skydd att verksamheterna inte står i strid med enskilda och allmänna intressen.

Fiskodlingsverksamhet medför ett nettotillskott av närsalter till havet, men då miljötillståndet innehåller villkor och föreskrifter för förebyggande av förorening och begränsning av fiskodlingsverksamhetens belastning, vilka ges med stöd av 24 och 26 §§ i miljöskyddslagen och 4 kap. 7 § vattenlagen, anser myndigheten att nyttan av att verksamheten får bedrivas på den avsedda platsen är betydlig i förhållande till den skada som kan följa av att

verksamheten tillåts. Flyttning av odlingsplats från Stenkil till Trutlagnen blir en förbättring för vattenområdet i helhet.

Villkoren har utformats i syfte att tillse att ändamålet med verksamheten nås med minsta olägenhet för miljön, utan att kostnaderna för dessa hänsyn medför att företaget och verksamheten omöjliggörs. Verksamhetsutövaren svarar enligt 7 § miljöskyddslagen och 4 kap. 7 § vattenlagen, oavsett givna villkor, för att miljöförorening förebyggs, undanröjs och begränsas och för att försämring av vattenkvaliteten förhindras, så även efter det att verksamheten avslutats i enlighet med vad som sägs i 34 § miljöskyddslagen och 4 kap. 7 § vattenlagen.

Med ovanstående motiveringar finner ÅMHM grund för beviljande av tillstånd för fiskodling utanför Trutlagnen, Hastersboda by, samt vinterförvaring vid Stenkil, Prästgården by i Föglö kommun.

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs avgift i enlighet med § 14 Ålands Landskapsregerings beslut (2013:2) om taxa för ÅMHM. Avgiften baseras därmed på 2012 års taxa § 3 och vidare avgiftstabell 1. Avgiften baseras på prövning av ny plats för verksamheten.

Fiskodling med produktion om minst 20 ton	€	3045,00
Annonskostnad	€	68,51
Totalt *	€	3113,51

* Annonskostnad för delgivning av beslutet tillkommer.

Bilagor

1. Ärendehantering
2. Karta över odlingsplatserna
3. Besväransvisning

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet,

Ordförande Ulrika Sandell
Prövningsnämnden

Föredragande Mikael Stjärnfelt
Miljöskyddsinspektör

ÄRENDEHANTERING

Ansökan

Ärendet har inletts vid ÅMHM 28.6.2012.

Delgivning av ansökan

Ansökan delgavs offentligt under tiden 2– 23 april 2013 på ÅMHM:s samt Brändö Kommuns anslagstavlor. Delgivning gjordes också genom annons i tidningen Åland 2.4.2012. Vid delgivningen framgick att vem som helst hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovannämnda tid.

Yttranden

Inga yttranden har inkommit.

Utlåtanden

ÅMHM har inte begärt några utlåtanden, dock har en datormodellering utförts av Ålands Landskapsregering.

Bemötande

Sökanden har givits tillfälle att bemöta sådant som tillförts ärendet av annan än sökanden.

Delgivning av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Beslutet delges offentligt genom annons i tidningen Åland och ÅMHM:s anslagstavlor och en kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten på kommunkansliet och ÅMHM:s kansli. Beslutet finns även tillgängligt på internet på Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets hemsida, www.miljohalsoskydd.ax. Vid delgivningen framgår att sakägare kan anföra besvär över beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.